

Támogatóink

2010-ben az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság – EMT – tevékenységét és működését az alábbi közalapítványok, intézmények, cégek és magánszemélyek támogatták:

- *Szülőföld Alap*, Budapest – EMT működési és eszközfeljesztési, tudományos konferenciák támogatása, Műszaki Szemle megjelenítése, valamint kulturális és írott értékeink digitalizálása
- *RMDSZ* – EMT működési, intézményfenntartási költségeinek támogatása
- *Oktatási Minisztérium és Balassi Bálint Intézet*, Budapest – középiskolai számítástechnika, kémia, fizika tantárgyversenyek, valamint természetkutató tábor támogatása
- *Hargita Megye Tanácsa* – a XIV. Nemzetközi Építéstudományi Konferencia támogatása
- *Eurotrans Alapítvány*, Kolozsvár – FIRKA megjelenítése, tantárgyversenyek, nyári szakmai gyakorlat támogatása
- *Communitas Alapítvány*, Kolozsvár – FIRKA, Műszaki Szemle megjelenítése, Nyomdaipari Számítástechnikai konferencia támogatása
- *fib Magyar Tagozata* – EMT tevékenységének támogatása
- *Magyar Kémikusok Egyesülete*, Budapest – Vegyészkonferencián kiosztott díj támogatása
- *ÉMI-TÜV SÜD Kft.*, Budapest – *ÉPKO* konferencia támogatása
- *SYNTAX Kft.*, Nagyvárad; *TOPO SERVICE Kft.*, Csíkszereda; *MASTER CAD Kft.*, Nagyvárad; *SUBA ISTVÁN*, Nagyvárad; *SZABÓ ANDRÁS*, Szatmárnémeti – *Földmérő Találkozó* támogatása
- *Alsóőfalvi Közbirtokosság*, *Csíkszentimrei Közbirtokosság*, *Énlaka Erdő és Legelő Közbirtokosság*, *Forest Firtanus Mezőgazdasági Társulás*, *Csabsa Forest Kft.*, *Lemnarul Lupeni Kft.*, *Firtos Forest Kft.*, *Famos Rt.*, *Maros Közbirtokosság*, *Tercs Irén Közbirtokosság*, *Csíkszentdomokosi Közbirtokosság*, *Csíkszentmadarasi Közbirtokosság*, *Csikkarfalvi Közbirtokosság*, *Kézdivásárhelyi Erdészeti, Iuliu Moldovan Erdészeti, Ikaplant Kft.*, *Székelypálfalva Közbirtokosság* – *Erdészeti Szakkonferencia* támogatása
- *Evoline Kft.*, *Sapientia EMTE*, *Marosvásárhely*, *Komp Press Kiadó* – *Számítástechnika* verseny erdélyi döntőjének támogatása
- *Komp-Press Kiadó*, Kolozsvár – *Fizika és kémia* versenyek erdélyi döntőjének támogatása

Köszönjük a támogatást!

Felújított Ház • Kibővített lehetőségek • Új lendületű tervek

Marosvásárhelyen 2010. december 17-én e három téma volt napirenden az EMT Vezetőtanácsának évzáró ülésén, amelyet Csegzi Sándor fiókszervezeti elnök meghívására, a nagy matematikus születési évfordulójára is emlékezve, egybekötötték a szervezők a felújított Bolyai János Tudomány és Technika Házának megnyitójával.

Az elnökségi évzáró ülésen, bár szokás szerint évertékelő szerepet játszik a szervezet életében, ez alkalommal inkább a jövő tervezése, az előremutató perspektívák, ötletek megfogalmazása kapott fő hangsúlyt.

Csegzi Sándor bemutatójából kiderült, hogy az EMT Marosvásárhelyi szervezete az elmúlt tíz évben előtérbe helyezte a Bolyai szellemiséget éltető, azt követő és a hagyománytisztelőre nevelő tevékenységeket. Ez irányú igyekezetünket az autentikus Bolyai kutatók munkája, szakmai hozzáállása támasztja alá. Ezen célt követték a fontosabb rendezvényeink is, mint a Bolyai János Emlékév 2001-2002, nemcsak a tudományosság szűk körében, de a kultúra egyéb területeire is kiterjesztve nemzetközi jelentőségű eredményeket mutathattunk fel.

Fontos pontja volt a munkánknak a Bolyai kéziratok digitalizálása (12.000 oldal), amelynek az eredeti gyűjteményét a Teleki Tékában őrzik, a PSEUDOSFERA emlékmű, amely egy matematikai műalkotásként külön egyéniséggel bír, 2006-ban a Bolyai János Tudomány és Technika Házának berendezése, a Bolyai Alkotótábor megszervezése az elmúlt tíz évben, az itt született művek nemzetközi kiállításokon való bemutatása.

Nem kis eredménynek könyveljük el a 2010-es évet, amelyben manzárd kialakítással bővítettük, felújítottuk a házat, létrehozva negyven személy részére alkalmas előadótermet, valamint vendégladók számára fogadási lehetőséget alakítottunk ki.

Mindezek igazolják a kitartó munka eredményét, feljogosítanak a továbbtervezésre, amelynek fő irányvonalaként olyan méretű és minőségű rendezvények, illetve kutatói munka beindítását tűztük ki célul, amely integrálódhat a MTA által támogatott tevékenységek soraiban.

Péntek János, a KAB elnöke is megtisztelte jelenlétével a rendezvényünket. Hozzászólásában örömet fejezte ki, hogy a sok emlékmű, szoboravató ünnepség mellett ilyenszerű megnyitókra is sor kerül, ahol remény szerint konkrét tevékenységek fognak történni. Bemutatta a KAB szerepét a romániai magyar tudományos-kutatási munkát végzők számára. Ilyen értelemben javasolta a házigazdának a kutatási munka beindításának konkrét lépéseként olyan munkacsoportok kialakítását, amelyek a helyi szempontoknak megfelelnek.

Csegzi Magdolna

(folytatás a második oldalon)

EMT-KONFERENCIÁK

FIÓKSZERVEZETI HÍREK

Marosvásárhely

XIII. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencia

2011. március 31. – április 3.
Gyergyószentmiklós

Szervező:

az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT)
Bányászati, Kohászati és Földtani Szakosztálya

A konferencia programja:

március 31., csütörtök: délután regisztráció, elszállásolás
 április 1., péntek: egész napos szakmai kirándulás
 április 2., szombat: délelőtt: – konferencia megnyitó
 – plenáris előadások
 délután: – szekció-előadások
 – poszterek megtekintése
 április 3., vasárnap: hazautazás

A konferencia tudományos bizottsága:

Wanek Ferenc, a konferencia elnöke
Varga Béla, a Brassói Transilvania Egyetem tanára
Gagyí Pálffy András, az OMBKE ügyvezető igazgatója

Az EMT az előző évhez hasonlóan pályázatot hirdet (két kategóriában): egyetemi hallgatóknak, mesterizőknak, és az egyetemet 2 évben belül végzettettek (beleértve a doktoranduszokat is) a LEGJOBB ELŐADÁS cím elnyerésére, melynek jutalma egy oklevél és a következő évi konferencián való díjmentes részvétel.

A pályázaton való részvételi igényüket kérjük benevezéskor jelezni az előadás-bejelentő lapon.

Megkérjük a pályázókat, hogy a konferenciára az egyetemük által kibocsátott igazolvánnyal jöjjenek.

Jelentkezési határidők:

Előadás/poszter bejelentése:	2011. január 15.
A bejelentett előadás/poszter kivonatának beküldése	2011. január 15.
A bejelentett előadás elfogadásának visszaigazolása vagy poszterre jelölése:	2011. január 30.
A bejelentett és elfogadott előadás/poszter anyagának beküldése:	2011. február 20.
Jelentkezési határidő:	2011. február 20.
Emelt díjas jelentkezési határidő:	2011. március 6.

Szakmai kirándulások:

Földtani kirándulás:

Gyergyószentmiklós – Pongrác-tető – Gyilkos-tó – Békás-szoros (a Nagy-Hagymás takaróredős szerkezete) – Gyergyóbékás (a Keleti-Kárpátok belső flis-öve) – Békástelep: völgyzáró-gát (paleogén flis) – Hangu (kréta flis) – Nyírmező (jura olisztolit a flisben) – Gyergyótölgyes – Borszék (ásványvíz, negyedidőszaki forrásmész, kristályos pala: Tölgyes-sorozat) – Borszék-hágó (ebéd) – Maroshévíz (harmadidőszaki tefra) – Tölgyes-hágó (a Ditrói-szientmasszívum kőzetei) – Gyergyó-ditró (műemlék templom) – Gyergyószárhegy (Lázár-kastély) – Gyergyószentmiklós. Ebéd a borszéki-hágónál.

Bányászati–Kohászati kirándulás*:

Gyergyószentmiklós–Madéfalva–Csíksomlyó–Székelyudvarhely–Szejkefürdő–Farkaslaka–Koronád–Parajd–Bucsin-hágó–Gyergyóalfalu–Gyergyószentmiklós. Ebéd Székelyudvarhelyen.

*/ Ezen kirándulást az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE, Budapest) szervezi. Az érdeklődők Dr. Gagyi Pálffy András úrnál jelentkezzenek a gpa@mtesz.hu vagy ombke@mtesz.hu e-mail címen.

Honlap (bővebb információk, jelentkezés): <http://bkf.emt.ro>Kapcsolattartó: Pap Tünde, tunde@emt.ro

(folytatás az első oldalról)

Felújított Ház

Kibővített lehetőségek • Új lendületű tervek

A tudás fontosságát és presztízsét építeni kívánva mutatta be a nemrég megalakított Erdélyi Tehetségtámogató Tanácsot, amelynek segítségével igénybe vehető újabb Tehetségtámogató pontok megalapításához.

Köllő Gábor EMT elnök értékelte a Fiókszervezet és személyesen Csegzi Sándor munkáját, nagyra becsülve az év megvalósítását, gratulált a Bolyai János Tudomány és Technika Házának új lehetőségeivel bíró megnyitására. Megerősítette a kutatási pont létrehozásának lehetőségét, mintegy összekapcsolva a Bolyai kutatást fizikai irányú kutatói tevékenységgel. Weszely Tibor, Oláh-Gál Róbert Bolyai kutatók értékes információkat osztottak meg a jelenlévőkkel.

A megnyitón résztvevők a pezsgős avató-koccintás után egy ünnepi vacsora keretében zárták és búcsúztatták el az évet. Ezúton is köszönjük mindenkinek, hogy eljött rendezvényünkre, sikereinkben gazdag boldog új évet és még sok baráti találkozást kívánunk, a szervezők nevében.

Cs.M.

2011 – A KÉMIA NEMZETKÖZI ÉVE

Az ENSZ Közgyűlésének 63. ülészakán, 2008. december 30-i határozatában rögzítette, hogy a 2011-es év „International Year of Chemistry” (röviden IYC 2011), azaz a kémia nemzetközi éve lesz, amelynek jelmondata:

„Chemistry – our life, our future”

„Kémia – a mi életünk, a mi jövőnk”

2011-ben múlt 100 éve, hogy Maria Skłodowska-Curie megkapta a kémiai Nobel-díjat, és az idén ünnepelik a Kémiai Szervezetek Nemzetközi Szövetsége (International Association of Chemical Societies) alapításának 100. évfordulóját.

A Kémia Nemzetközi Éve programjaival a nemzetközi szervezetek hozzá kívánnak járulni a kémia iránti elkötelezettség és lelkesedés növeléséhez, különösen a fiatalok körében. A kémia kiemelkedő jelentőségű szerepet játszik az alternatív energiaforrások fejlesztésében, valamint a Föld rohamosan növekvő népességének ellátásában.

A kémia nemzetközi évében, 2011-ben az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Kémia Szakosztálya is ezirányú programokat szervez, melyek a alábbi főbb célok körül összpontosulnak:

- párbeszéd létrehozása a társadalommal, mely rávilágítana arra, hogy a kémia közreműködhet az aktuális globális problémák (vízgazdálkodás, környezetvédelem, táplálkozás és élelmiszerbiztonság, energiaellátás, fenntartható fejlődés) megoldásában,
- felhívás a kémia segítségével kezelhető új problémák figyelmére, megoldására,
- a természettudományos ismeretek elterjesztésének segítése.

Kiknek szólnak a programok?

- lesznek programok-versenyek, melyek a középiskolás diákokhoz, tanárokhoz,
- előadások, melyek a kémia és vegyészmérnöki karokon tanuló egyetemi hallgatókhoz, tanárokhoz,
- olyan rendezvények, melyek a társadalom minden tagjához szólnak.

Részletes információk: <http://www.emt.ro/>

EMT-KONFERENCIÁK

OGÉT 2011

XIX. Nemzetközi
Gépészeti Találkozó

2011. április 28. – május 1., Csíksomlyó

Szervező:

az EMT Gépészeti Szakosztálya

A konferencia elnöke:

Dr. Csibi Vencel-József,
az EMT Gépészeti Szakosztályának elnöke

Helyszín:

Csíksomlyó, Jakab Antal Tanulmányi Ház

Program:

csütörtök, április 28.

délután érkezés, elszállásolás, este közös vacsora

péntek, április 29.

egész napos kirándulás idegenvezető kíséretében; tervezett útvonal: Csíksomlyó (kegytemplom, a búcsú ismeretése) – Csíkszereda (Milleniumi templom, Csíki Székely Múzeum) – Gyimesbükk (ezer éves határ) – Gyimesközéplak, Boros patak (megállás a Gyimesi Skanzenben, a falumúzeum megtekintése, majd hagyományos csángó vacsora táncbemutatóval) – Csíksomlyó.

szombat, április 30.

délelőtt: plenáris előadások,
délután: szekcielőadások; este díszvacsora

vasárnap, május 1.

hazautazás

A szekcielőadások a következő témakörökben zajlanak:

- CAD
- Mechatronika és finommechanika
- Minőségbiztosítás és környezetvédelem
- Fogaskerék-hajtások
- Általános gépészet
- Anyagtudomány és technológia
- Járművek

A beküldött előadások (4 oldal terjedelemben) az OGÉT 2011 konferencia kötetben jelennek meg.

Konferenciánkat a *Magyar Mérnöki Kamara* akkreditálja (2010-ben részvételre 4 pontot, előadásra 1,5 pontot lehetett szerezni).

Határidők:

Az előadásbejelentő űrlap, illetve az előadás rövid tartalmának beküldése : 2011. február 20.

A dolgozat elfogadásának visszaigazolása : 2011. március 1.

A regisztrációs űrlap beküldése : 2011. március 15.

A bejelentett és elfogadott előadás anyagának beküldése : 2011. március 15.

Regisztráció és további információk:

a konferencia honlapján: <http://oget.emt.ro/>

Kapcsolattartó: Pap Zsuzsa (zsuzsa@emt.ro).

Nemes Tihamér Számítástechnikai Verseny
– a 2010/2011-es erdélyi döntő –

2011. január 8-án a Sapientia EMTE Műszaki és Humántudományok Karán, Marosvásárhelyen került sor a budapesti Neumann János Számítógép-tudományi Társasággal közösen szervezett 2010-2011-es Nemes Tihamér Számítástechnikai Verseny erdélyi döntőjére. A Matematika-Informatika Tanszék számítógép laborjaiban 45 tanuló ült rajtához. Erdély 11 iskolájának legjobb informatikus diákjai három korcsoportban versenyeztek, V-VIII. osztályból 2 diák, IX-X. osztályból 23, illetve XI-XII. osztályból 20 diák mérte össze tudását. Az eredmények az alábbiak:

Első korcsoportban 2 tanuló indult, mindkettő a Kőlcsey Ferenc Főgimnázium (Szatmárnémeti) tanulója. Továbbjutott *Dobai Bernadett* (Kőlcsey Ferenc Főgimnázium, VIII. osztály, tanára Demeter Csaba).

Második korcsoport: A 23 versenyzőből 12 a Kőlcsey Ferenc Főgimnázium (Szatmárnémeti), 3 a Báthory István Elméleti Líceum (Kolozsvár), 2 a Bolyai Farkas Elméleti Líceum (Marosvásárhely), 2 az Ady Endre Elméleti Líceum (Nagyvárad), 2 az Arany János Főgimnázium (Nagyszalonta), 1-1 pedig a Brassai Sámuel Elméleti Líceum (Kolozsvár), illetve az Orbán Balázs Gimnázium (Székelykeresztúr) tanulója volt.

1. *Doloczi Lilla* (Kőlcsey Ferenc Főgimnázium, X. osztály, tanárai Bálint Zsuzsa és Demeter Csaba)

2. *Borsos Tamás* (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, X. osztály, tanára Jakab Irma Tünde)

3. *Kiss Anna* (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, X. osztály, tanára Jakab Irma Tünde)

Dicséret: *Doloczi Dalma* (Kőlcsey Ferenc Főgimnázium, IX. osztály, tanárai Demeter Csaba és Bálint Zsuzsa)

Harmadik korcsoport:

A 20 versenyzőből 4 a Bolyai Farkas Elméleti Líceum (Marosvásárhely), 3-3 a Kőlcsey Ferenc Főgimnázium (Szatmárnémeti), illetve a Németh László Elméleti Líceum (Nagybánya), 2 az Ady Endre Elméleti Líceum (Nagyvárad), 2 a Báthory István Elméleti Líceum (Kolozsvár), 2 a Székely Mikó Kollégium (Sepsiszentgyörgy), 1-1 pedig az Áprily Lajos Főgimnázium (Brassó), az Arany János Főgimnázium (Nagyszalonta), az Orbán Balázs Gimnázium (Székelykeresztúr), illetve a Tamási Áron Gimnázium (Székelyudvarhely) diákja volt.

1. *Borsos Zalán* (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, XII. osztály, tanára Ince Katalin)

2. *Lőrinczi István* (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, XII. osztály, tanára Fejér Magdolna)

3. *Vajda Szabolcs* (Báthory István Elméleti Líceum, XII. osztály, tanára Szász Tünde és Vicsacsán Zoltán)

Dicséret: *Gyéresi Hunor* (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, XI. osztály, tanára Ignát Anna), *Zabolai Zsolt* (Arany János Főgimnázium, XII. osztály, tanára Nagy Ildikó), *Eke Péter* (Báthory István Elméleti Líceum, XII. osztály, tanárai Szász Tünde és Vicsacsán Zoltán), *Komán Zsombor* (Áprily Lajos Főgimnázium, XI. osztály, tanára Bálint Ferenc), *Kiss Szakács Rudolf* (Németh László Elméleti Líceum, XI. osztály, tanára Madarassy Kinga).

A rendezvényzárás a Sapientia aulájában, a Matematika-Informatika Tanszék vezetőségének és munkatársainak jelenlétében történt, Dr. Kovács Lehel, az Erdélyi Regionális Versenybizottság elnöke köszöntötte a résztvevőket, Dr. Kása Zoltán, egyetemi tanár, tudományos igazgató bemutatta az egyetemet, szerkezetét, felépítését, és felvázolta a közeljövőben várható fejlődési útvonalát. Ezúton is köszönjük a Sapientia Egyetemnek, a Matematika-Informatika Tanszék vezetőségének és munkatársainak hozzájárulását a verseny sikeres lebonyolításához, a verseny támogatóinak a támogatást!

A nyerteseknek gratulálunk, a továbbjutóknak sok sikert kívánunk a budapesti döntőre való felkészüléshez, amelyre az ELTE Informatika Karán kerül sor 2011. március 5-én. A felkészítő és kíséretetnáraknak köszönjük munkájukat és a verseny felügyeletében nyújtott segítségüket.

EMT RENDEZVÉNYNAPTÁR – 2011

2011	 Tudományos konferenciák, szakmai találkozók	
IDŐPONT	RENDEZVÉNY MEGNEVEZÉSE	HELYSZÍN
márc. 31. - április 3.	XIII. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencia	Gyergyószentmiklós
április 28. - május 1.	XIX. Nemzetközi Gépészeti Találkozó – OGÉT 2011	Csíkсомlyó
május 7-9.	Sepsiszentgyörgyi EMT Napok	Sepsiszentgyörgy
május 12-15.	XII. Földmérő Találkozó	Nagyvárad
május 21.	Nyomdavidág – VII. Számítástechnikai Nyomdászkonferencia	Kolozsvár
június 2-5.	XV. Nemzetközi Építéstudományi Konferencia – ÉPKO 2011	Csíkсомlyó
június 23-26.	IV. Tudomány- és Ipartörténeti Konferencia	Lakitelek
szeptember 23-25.	Körmöczi János Fizikusnapok	Csíkyszereda
október 6-9.	XII. Energetika-Elektrotechnika Konferencia – ENELKO 2011 XXI. Számítástechnika Konferencia – SzámOkt 2011	Kolozsvár
október 21-22.	XI. Erdészeti Szakkonferencia	Csíkсомlyó
november 10-13.	XVII. Nemzetközi Vegyészkonferencia	Kolozsvár

2011	 Tanulmányi versenyek, táborok, FIRKA	
IDŐPONT	RENDEZVÉNY MEGNEVEZÉSE	HELYSZÍN
január 8.	Nemes Tihamér Számítástechnikai Verseny, II. forduló	Marosvásárhely
február	FIRKA 2010-2011/4	Kolozsvár
február 28.	Vermes Miklós, Öveges József fizikaversenyek, I. forduló	–
március 7.	Irinyi János, Hevesy György kémiaversenyek, I. forduló	–
március	FIRKA 2010-2011/5	Kolozsvár
március 5.	Nemes Tihamér Számítástechnikai Verseny, döntő	Budapest
április 9.	Vermes Miklós, Öveges József fizikaversenyek, II. forduló	Zilah
április 16.	Irinyi János, Hevesy György kémiaversenyek, II. forduló	Kolozsvár
május	FIRKA 2010-2011/6	Kolozsvár
május 6-8.	Irinyi János kémiaverseny, döntő	Miskolc
május 20-22.	Hevesy György kémiaverseny, döntő	Eger
május 27-30.	Öveges József fizikaverseny, döntő	Győr
június 16-20.	Vermes Miklós fizikaverseny, döntő	Sopron
július	Természetkutató diáktábor	–
szeptember	FIRKA 2011-2012/1	Kolozsvár
október	FIRKA 2011-2012/2	Kolozsvár
november	Nemes Tihamér Számítástechnikai Verseny, I. forduló	–
december	FIRKA 2011-2012/3	Kolozsvár

SZAKOSZTÁLYI HÍREK

Tudománytörténeti Szakosztály

Erdélyi tudománytörténeti évfordulók
2011. január–február (földtan–bányászat)

INCZE Andor 25 évvel ezelőtt, 1986. január 9-én hunyt el Kolozsvárott, de róla egy kerekesebb évforduló kapcsán, február 25-én emlékezünk meg.

VENDL Aladár, aki 1886. november 18-án született Gyergyóditróban, 40 évvel ezelőtt 1971. január 9-én halt meg Budapesten. Egy, a 18. században, Magyarországon megtelepedett bajor erdész család leszármazottja. Édesapja a helyi polgári iskola igazgatója volt. Szülői háza, Gyergyóditró központjában – emléktáblával – még áll, de gazdátlanul, összeomlásra várva. Jó lenne, ha a helyi és Hargita megyei tenni tudók összefognának annak megmentése érdekében.

A szomszédos Ditrói-szenitmasszívum ásványgazdagsága hatott az ifjú Aladárra, aki gyermekfejjel elhatározta, hogy a „kövekkel” akar felnőtként foglalkozni. Így, édesapja már 8 éves korában megajándékozta KOCH Antalnak (1834–1927) a Ditrói-szenitmasszívumról írt művével. Mivel édesapját Sopronba helyezték át, 1895-től ott folytatta tanulmányait, ahol WALLNER Ignác kémia tanár volt rá különösen nagy hatással. 1904-ben érettségizett, és beiratkozott Budapesten az egyetemre. Végzése után itt doktorált laza üledékek ásvány-közvetlenéből. A védéskor KRENNER József (1839–1920) professzor ekképp méltatta: „Őn a szedimentpetrográfia megalapítója hazánkban”.

Rövid ideig tanársegéd, majd 1911-től a Földtani Intézet munkatársa lett, mely keretben LIFFA Auréllal (1872–1956) együtt a Déli-Kárpátokat kutatta. Munkáját azonban megszakította az első világháború. Frontszolgálat és szi-bériai hadifogság után folytatta intézeti munkáját a megcsonkult Magyarország területén. Közben a Műegyetemen magántanárként is tanított, ahol 1927-ben megszerezte a nyilvános rendes tanári minősítést, így kinevezték az ásvány-földtan tanárának (1960-ig tanított ebben a minőségében). 1933–1936 között kari dékán, majd 1940–1941 között rektor volt.

1932-ben tette közzé szintézisét a Déli-Kárpátokban összegyűjtött megfigyeléseiről (*A Szászvárosi- és Szebeni-havasok kristályos területe*). Miután 1923-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja lett, 1936-ban, annak rendes tagjává választották. Három szakterületen alkotott nagyot: a klasszikus endogén közetekben, a laza üledékek közetében és a vízföldtanban. Ezek közül az első majdnem kizárólag Erdély területéhez köthető.

BENKŐ Gábor halálára emlékezünk január 15-én, annak 80. évfordulója kapcsán. Oláhbrettyén (Bretea Română – Hunyad megye) született, 1858. április 21-én. Gimnáziumi tanulmányait a Nagyszebeni Állami Főgimnáziumban végezte. 1879-ben iratkozott be a Kolozsvári Tudományegyetemre.

Itt KOCH Antal figyelt fel rá, majd karolta fel, hiszen, már mint diák bizonyított a kutatásra való hajlamát: negyedéves hallgató korában dolgozatával pályadíjat nyert. 1893-ban végzett és 1894-ben doktorált. 1884. ősztől kezdődően kerek 5 éven át, működött tanársegédként említett professzora mellett, az ásvány-földtan tanszéken és ezzel párhuzamosan – a hagyományoknak megfelelően – az ásványtár segédeként. Kolozsvári éve alatt közölte ásványtani tanulmányai zömét, de más jellegű tudományos cikkeket is. Dolgozatai tárgy szerűek, adatai megbízhatóak.

1890. ősztől tanított a zilahi református *Wesselényi Kollégiumban*. BENKŐ itt a legnagyobb szerénységgel és teljes odaadással tanított, annak mindent alárendelt. Bár a kutatásról nem mondott le, folyamatosan gyűjtve a Szilágy megye földtanára, időjárására és növényvilágára vonatkozó adatokat, azok azonban jobbára fiókjában maradtak, csak töredékében kerültek publikálásra. Modern pedagógiai elveket valló, törékeny alkatú, halk szavú, de nagy tekintélyű tanár volt. Az első világháborút követően nyugdíjazták. Ám az új világ még attól is megfosztotta, hogy a jól megérdemelt nyugdíját megkapja. Anyagi gondokkal küszködve halt meg Zilahon.

Igaz, hogy **BÖHM Ferenc** bányamérnök (Pécs, 1881. január 23.–1940. július 1. Budapest) nem Erdély szülőte, nem is ennek földje takarja hamvait, de azért, hogy az Erdélyi-medence földgázkincsének feltárásában elvéghetetlen érdemeket szerzett, illendő róla is megemlékezni. Bányamérnöki oklevelét Selmechánán szerezte

1905-ben. Erdélyi ércbányáknál, majd a Földtani Intézetnél, 1908-tól az erdélyi földgázkutatásnál dolgozott. Ő irányította a kissármási és nagysármási földgáz-kutak fúrását. 1916-ban Budapestre helyezték a Pénzügyminisztériumba, ahol 1918-tól a kincstári bányászati és kohászati ügyek vezetője lett. 1920–1924 közt külföldi olajcégek kutatásainak vezetője volt. 1925-től ismét átvette minisztériumi hivatalát, majd 1934-ben állami köszénbányászati igazgató lett. PÁVAI-VAJNA Ferenc (1886–1964) mellett a nagyalföldi szénhidrogén-kutatások egyik úttörője volt.

TÓTH Mihály (Kolozsvár, 1854. november 3.–1941. február 1. Nagyvárad) szintén KOCH Antal professzor különös figyelmében részesült tanítványa volt a Kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen (1873–1877). Egyetemi éve alatt kétszer is pályadíjat nyert. Tanársegédi alkalmazása is felvetődött.

Több szakdolgozatot közölt egyetemi éve vége felé Kolozsvár környéke, illetve a tágabb Erdély földtanával kapcsolatban. Végzése után Nagyváradon, a Premontrei Gimnázium tanáraként működött, ahol földtani kutatásait folytatva, a Püspökfürdő és környéke negyedidőszaki kövült élővilága kutatásában jeleskedett (ő fedezte fel a Betfia melletti, később világhírűvé vált, pleisztocén óserincek lelőhelyét), de tanulmányozta a Körös-vidék növényvilágát is. A két világháború között, mikor hónapokig nem sok babér termett a kisebbségi létben, akkor is a helyben maradási választotta. Munkássága elismerésül, több kövült állatfaj is viseli nevét (*Melanopsis tothi* BRUSINA csiga, *Palergosteon tothi* KRETZOI madár, *Pliolagus tothi* KRETZOI emlős).

TÉGLÁS Gábor (Brassó, 1848. március 23.–1916. február 4. Budapest) elemi iskoláit Sepsiszentgyörgyön, középiskoláit Nagyenyeden, az egyetemet Budapesten végezte. Ezt követően Déván volt középiskolai tanár, 25 éven át a Dévai Főreál Gimnázium igazgatója is volt. Képzése szerint természetrajz szakos, geológus volt, korai irodalmi munkássága ezt jól bizonyítja. Ám Déva környékét járva, az ottani barlangokat és azok kövült állatvilágát kutatta, egyre inkább a régészeti emlékek irányába terelődött a figyelme. Így lett lépésről-lépésre a dáciai és római bányászati emlékek kiváló kutatója. Ropant termékeny szakíró volt. A Hunyad megyei Történelmi és Régészeti Társulatnak megalapításától tagja, hosszú éveken át, a Társulat múzeumának igazgatója volt. 1888-tól a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja lett. Nevét őrzi a nemrég alapított dévai magyar líceum.

PAPP Simon (Kapnikbánya, 1886. február 14.–1970. júl. 27. Budapest) életéről és munkásságáról már a tavaly megemlékeztünk (EMT tájék. XXI/7–8., p. 7). Most csak annyit tennénk hozzá, hogy születésének 125. évfordulójára a Magyar Olajipari Múzeum emlékülést szervez Zalaegerszegen.

BOGSCH László (Vajdahunyad, 1906. szeptember 28.–1986. február 19. Budapest) geológusról, helyi kötődése miatt, születése 105-ik évfordulóján, szeptemberben fogunk írni részletesebben.

HOFFMANN Károly (Ruszkabánya, 1839. november 24. v. 27.–1891. február 21. Budapest). Szülőhelyén édesapja (HOFFMANN Zakariás) vas- és ólombányatulajdonos volt, aki 1848–49-ben tetemesen segítette BEM József tábornok csapatait, de az egész magyar szabadságharcot is, löszerekekkel. Tehát nem állt messze családi örökségében sem választott mesterségétől. Iskolai tanulmányait Ruszkabányán, Temesváron és Bécsben végezte. Egyetemi tanulmányait Bécsben, Karlsruhe, Freibergben és Heidelbergben folytatta. Hazatérte után, a GOROVE István (1819–1881) által létrehozott minisztériumi Földtani Osztály (a későbbi Magyar Királyi Földtani Intézet magva) első csapatában HANTKEN Miksa (1821–1893), BÖCKH János (1840–1909) és KOCH Antal társaságában állt munkába, melyet a megalakuló MKFI keretében folytatott. Már 1871-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta. 1872-ben pedig a MKFI első főgeológusa címet kapta meg, mely állásban élete végéig megmaradt. E minőségében kutatta – és eredményeit számos dolgozatában közzétette – a mai értelemben vett Erdély É-i részének földtanát illetően (Szatmár és Szilágy megyék, az Erdélyi-szigethegység É-i rögei). A Magyarhoni Földtani Társulat mellett tagja volt a *Siebenbürgische Verein für Naturwissenschaften* társaságnak is, valamint érdemei elismeréseként a *Cancelliere dell' Ordine della Corona d'Italia* 363-iknak beiktatott lovagja volt. Gazdag irodalmi munkásságának egyes darabjai ma is idézitek.

(folytatás a következő oldalon)

TÁRSSZERVEZETEINK

Rendezvényei

Szádeczky-Kardoss Gyula Emlékconferencia
Kolozsvár, 2010. december 11.

Több mint 60, idősebb és fiatal geológus tisztelgett tudományos konferencia keretében Szádeczky-Kardoss Gyula kolozsvári földtan-professzor emléke előtt, születésének 150-ik, illetve halálának 75-ik évfordulóján. Szádecznei és kardossfalvy Szádeczky-Kardoss Gyuláról lapunkban már megemlékeztünk (EMT tájékoztató XXI/11–12.), így most csak a Konferenciáról szólunk, melyet az EMT Tudománytörténeti Szakosztálya mellett a KAB, az EME, a Sapientia EMTE, a Partiumi Műemlékvédő és Emlékhely Társaság és a Csíkszeredai Pro Geológia Egyesület rendezett.

Délelőtt sírjánál, a Házsongárdi temetőben koszorút helyeztek el a résztvevők, délután a Bocskai-házban tíz tudományos előadást hallgattak és vitattak meg: részben a professzor tudományos és egyéb szellemi hagyatékával, részben az általa kutatott ásványföldtani témákban, az előadók által felmutatott új eredményekkel kapcsolatban.

A Szádeczky személyiségével és emlékeivel kapcsolatosan Fazekas Lóránd, egykori bolyais Török Zoltán professzornak egy 1950-es évekből faliújságcikkét mutatta be, ezzel mintegy az egyetem korabeli hangulatát is felidézve. Papp Péter a magyarországi legújabb Szádeczky-kutatások és méltatások anyagából, értékes fényképanyag-melléklettel tartott előadást. Vallasek István a Szádeczky család tagjainak természetjáró-mozgalmi szerepéről szólt a 20. század első felében.

A Szádeczky által elkezdett kutatások folytatásaként, három éves (!) geológus-hallgató: Mátyás Csilla Tímea, Orbán Szabolcs és Veres Réka Kolozsvár környéki tufa-tanulmányokkal rukkolt elő (Gál Ágnes tanársegéd vezetésével). Poszet Szilárd és Wanek Ferenc a Szádeczky által először tárgyalt, a várost veszélyeztető lejtőfolyamatokkal kapcsolatos kutatásait mutatták be. Az utóbbi társszerző még egy előadást tartott a Szamosfalvi-fürdő Szádeczky által elkezdett földtani kutatásának mai állásáról. Az Erdélyi-medence üledékeinek fejlődéstörténeti kutatásaihoz fűződően, legfrissebb foraminifera-vizsgálati eredményeiről tartott igen színvonalas előadást Silye Lóránd tanársegéd.

Szádeczky munkásságához kevésbé köthető, de érdekes előadások is szerepeltek még a műsoron. Így Tóth Attila és csapata kutatási eredményeit mutatta be a híres korondi forrásmészkövekkel kapcsolatban Szöcs Katalin pedig az ásványvilágra is jellemző szimmetria alapú jelképek világába kalauzolta el hallgatóságát. Zólya László illoen megemlékezett egy másik kerek évfordulóról: Jaskó Sándor geológus születésének 100. évfordulójáról, annak kapcsán, hogy az általa vezetett Pro Geológia Egyesület tőle örökölte nagy információs értékű szakmai könyvtárát.

A konferencia anyaga megjelent külön kivonatokban, Társaságunk kiadásában.

Záróakkordként a Zeneművészeti Középiskola diákjai, Balogh Örs vezető tanár és Kállay Tünde igazgató szíves közrejátszásával, mindenkit magával ragadó kamarazene-összeállítással örvendeztettek meg a konferencia résztvevőit, akik azt követően is jó hangulatú beszélgetésekre még egy órásként együtt maradtak.

ekenc

Megjelent a
FIRKA 2010/2011 – 4.,
valamint a
Műszaki Szemle 51. és 52.
száma

Kémia- és fizikaversenyek
íránt érdeklődőknek!

Társaságunk a 2010/2011-es tanévben is megszervezi hagyományos kémia és fizika tantárgyversenyeit.

Hevesy György – Irinyi János Kémiaaverseny

I. forduló – helyi szakasz, 2011. március 7., hétfő

II. forduló – erdélyi döntő, 2011. április 16., szombat, Kolozsvár, BBTE, Kémia és Vegyész-mérnöki Kar

Irinyi János Kémiaaverseny

III. forduló – magyarországi döntő, 2011. május 6-8., Miskolc

Hevesy György Kémiaaverseny

III. forduló – magyarországi döntő, 2011. május 20-22., Eger

Öveges József – Vermes Miklós Fizikaverseny

I. forduló – helyi szakasz, 2011. február 28., hétfő

II. forduló – erdélyi döntő, 2011. április 9., szombat, Zilah, Sylvania Főgimnázium

Öveges József Fizikaverseny

III. forduló – magyarországi döntő, 2011. május 27-29., Győr

Vermes Miklós Fizikaverseny

III. forduló – magyarországi döntő, 2011. június 16-20., Sopron

A versenyekre VII-XI. osztályos diákok jelentkezését várjuk!

A versenyekkel kapcsolatos bővebb információk, jelentkezési lapok az EMT kolozsvári titkárságán igényelhetők a 0264-590825, 594042 telefonszámokon, az emt@emt.ro e-mail címen és február 1-től a: <http://kemiaversenyek.emt.ro>, <http://fizikaversenyek.emt.ro> honlapokon.

(folytatás az előző oldalról)

Erdélyi tudománytörténeti évfordulók

INCZE Andor (Kolozsvár, 1911. február 25.–1986.

január 9. Kolozsvár) Középiskolai tanulmányait Kolozsváron a Piarista Gimnáziumban végezte, földrajz-földtan felsőfokú tanulmányait a prágai német egyetemen folytatta, de diplomát a kolozsvári román Ferdinand Tudományegyetemen szerzett. Doktori dolgozatát (*A magyar*

természeti földrajz fejlődéstörténeti vázlat) már a visszatér Ferenc József Tudományegyetemen védte meg, 1942-ben. Elsősorban geográfus volt, ám pályája elején kiemelten foglalkozott a földfelszín-alaktannal. Ez indokolta felvételét évforduló-naptárunkba is. Eleinte (1940–1943) középiskolai tanár volt, majd tanársegéd lett a Ferenc József tudományegyetemen. A Bolyai Tudományegyetemen lett adjunktus (1945), majd előadótanár (1948). Ebben a minőségben nyugdíjazták a Babeş-Bolyai Tudományegyetemről 1976-ban). Gazdaságföldrajzot és természetföldrajzot tanított magyarul és románul, mikor hogy lehetett. Sírja a Házsongárdi temetőben van.

EMT TÁJÉKOZTATÓ

Szerkesztik: Horváth Erika, Pap Tünde
Pap Zsuzsa, Prokop Zoltán
Cím: Kolozsvár, 1989. december 21. sugárút
(Magyar u.) 116. sz.
Postacím: 400750 Cluj, O.P. 1, C.P. 140.
Tel./fax: 0264-590825; 0264-594042; 0744-783237
E-mail: emt@emt.ro
Honlap: <http://www.emt.ro>

Exp.

EMT
RO – 400750 Cluj
O.P. 1, C.P. 140